

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

UPPDRAGSPLAN
2019-01-18

Naturvårdsverket ärendenr: NV-01783-18
Energimyndigheten ärendenr: 2018- 011768

Strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad Miljömålsrådsåtgärd 2018

Innehåll

STRATEGI FÖR HÅLLBAR VINDKRAFTSUTBYGGNAD	1
MILJÖMÅLSRÅDSÅTGÄRD 2018	1
1. INLEDNING	3
2. SYFTE MED ÅTGÄRDEN	3
3. BAKGRUND	4
4. BIDRAG TILL MYNDIGHETERNAS MÅL	5
5. EFFEKTMÅL	6
5.1. Effektuppföljning	6
6. GENOMFÖRANDE	6
6.1. Inledning	6
6.2. Arbetets upplägg	6
6.2.1. Nulägesbild/Problembeskrivning	7
6.2.2. Metodik för att analysera och hantera målkonflikter	7
6.2.3. Genomförande av geografisk analys med olika scenarier för att nå utbyggnadsmål	10
6.2.4. Samlad bedömning av utbyggnadsscenarier och behov av åtgärder för att nå en hållbar vindkraftsutbyggnad	11
6.2.5. Förslag till nationell strategi för en hållbar utbyggnad av vindkraft	11
7. TIDPLAN OCH AKTIVITETER	11
8. KOMMUNIKATION OCH DELAKTIGHET	12
8.1. Intressenter	13
9. RISKHANTERING	13
10. ORGANISATION OCH BUDGET	14
11. LEVERANS OCH ÖVERLÄMNING	15

1. Inledning

Sverige har högt ställda klimatambitioner och mål om en 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. För att nå dit krävs en kraftsamling där både myndigheter och andra intressenter bidrar. Det kan behövas både breda insatser och nytänkande - och pröva myndigheternas förmåga att samverka.

Som miljömålsmyndigheter har Energimyndigheten och Naturvårdsverket en särskild roll och ansvar i detta arbete. Att få till stånd en omfattande utbyggnad av vindkraften på ett hållbart sätt är avgörande för att åstadkomma omställningen till ett förnybart energisystem. Mot denna bakgrund har generaldirektörerna för Naturvårdsverket respektive Energimyndigheten tagit initiativ till att arbeta fram en gemensam strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Bedömningen är att ett fördjupat samarbete är en förutsättning för att nå landets ambitiösa målsättningar på energiområdet.

Arbetet med strategin kommer att ledas gemensamt av Naturvårdsverket och Energimyndighetens generaldirektörer och bedrivs i bred samverkan och dialog med flera berörda myndigheter och andra aktörer. På så sätt ska många olika intressen ges möjlighet att bidra till den process som ska leda fram till en gemensam färdplan för en hållbar vindkraftsutbyggnad.

2. Syfte med åtgärden

Syftet med åtgärden är att ta fram ett användbart planeringsunderlag och ge vägledning för en hållbar vindkraftsutbyggnad; miljömässigt, ekonomiskt och socialt. Genom samverkan med berörda aktörer i arbetsprocessen med att ta fram en strategi kan en samsyn nås kring hur olika intressen och mål möts på det nationella planet.

Genom att åtgärden samlar flera myndigheter inom miljömålsrådet är förhoppningen att strategin kan ligga till grund för en bred dialog om vad som krävs för att nå en omfattande vindkraftsutbyggnad på ett hållbart sätt och därmed bidra till målsättningen om ett 100 procent förnybart elsystem till år 2040. Ambitionen är att detta arbete ska visa vägen för en process där olika intressen och målkonflikter hanteras, och där även andra berörda samhällssektorer deltar, utöver de som Energimyndigheterna och Naturvårdsverket ansvarar för, för att göra en hållbar och resurseffektiv utbyggnad av vindkraften möjlig.

Omställningen till 100 procent förnybar elproduktion kommer att kräva omfattande engagemang från många olika samhällssektorer, och det rör sig om mycket stora ekonomiska investeringar. Det betyder att samhället i stort har mycket att vinna på att denna omställning blir så resurseffektiv som möjligt. En ökad samsyn nationellt om vad som krävs för att åstadkomma en hållbar utbyggnad leder i förlängningen till en ökad förutsägbarhet för de intressen som berörs. Utbyggnaden behöver också ske på ett sådant sätt att möjligheten att nå andra miljömål inte motverkas. Vid en omfattande utbyggnad av vindkraften blir det särskilt viktigt att anlägga ett nationellt systemperspektiv och utifrån en helhetssyn försöka få bättre kunskap om utbyggnadens sammantagna, eller kumulativa, effekter på olika intressen. För det

krävs en bättre samordning på det nationella planet, vilket strategiarbetet kan möjliggöra.

Syftet är också att den nationella strategin ska ge vägledning för hur i första hand samexistens kan nås och i andra hand hur målkonflikter mellan olika intressen kan hanteras och därmed underlätta den kommunala planeringen och lokala och regionala tillståndsprocesser kring vindkraft. På så sätt kan strategin också bidra till att minska konfliktnivåerna kring vindkraftsutbyggnaden lokalt och bidra till en ökad förutsägbarhet i tillståndsprocesser. En förutsägbar utbyggnad grundad på mesta möjliga hänsyn till olika intressen bedöms också kunna bidra till ökad acceptans för utbyggnaden hos allmänheten.

3. Bakgrund

Vindkraftsstrategin ingår i Miljömålsrådets gemensamma åtgärdslista 2018 och innebär att Naturvårdsverket och Energimyndigheten i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet ska ta fram en strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft.

Initiativet har hämtat inspiration från vattenkraftsområdet, där Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har hållit i en dialog mellan berörda aktörer och arbetat fram en nationell strategi för hållbar vattenkraft.

Klimatomställning, bevarandet av den biologiska mångfalden, minskade utsläpp och övergång till förnybar energi ligger högt på regeringens agenda och frågor kring omställning av energianvändningen, energieffektivisering och nyttjande av förnybar energi är centrala uppgifter för flera av Miljömålsrådets myndigheter.

En viktig utgångspunkt för arbetet med denna strategi är den energiöverenskommelse som fem riksdagspartier slöt i juni 2016, och som bland annat innebär att den svenska elproduktionen ska vara 100 procent förnybar till år 2040. Detta är också en del av regeringens proposition till riksdagen om en energipolitisk inriktning våren 2018. En annan viktig utgångspunkt är klimatmålet om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045.

Med energiöverenskommelsen som utgångspunkt har Energimyndigheten börjat utreda hur ett sådant elsystem ser ut, och vilka utmaningar som finns på vägen. I en första rapport "Vägen till ett 100 procent förnybart elsystem"(ER 2018:16) gör myndigheten bedömningen att det kommer att krävas mellan 80 till 120 TWh ny förnybar produktion till år 2045. Merparten av detta kommer att utgöras av vindkraft, eftersom det i dag är det mest konkurrenskraftiga energislaget.

Ökade svårigheter att få tillstånd för att uppföra vindkraftparker, långa tillståndsprocesser och brist på förutsägbarhet i tillståndsprövningen pekas där ut som förhållanden som skulle kunna äventyra en hållbar omställning av energisystemet. I dagsläget finns ett stort antal tillstånd som ackumulerats under lång tid och därför bedöms inte tillståndsprocessen vara en begränsande faktor för utbyggnaden just nu. Det är dock oroande att det tillkommer väldigt få nya tillstånd och många ansökningar

avslås eller minskas ned under processens gång. Orsaken till detta kommer att undersökas närmare inom ramen för strategin.

För att minimera vindkraftens möjliga konflikter med vissa miljö kvalitetsmål krävs en genomtänkt strategi för hur och var vindkraften bör byggas ut. En viktig del är hänsyn till de effekter som kan uppstå för både natur-, och kulturmiljö och för människors livsmiljö och hälsa. En annan viktig utgångspunkt är att vindkraft måste byggas där vindförhållandena är gynnsamma.

4. Bidrag till myndigheternas mål

En strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad ökar möjligheten att påverka sådana processer som har stor betydelse för omställningen mot ett hållbart samhälle. En utbyggnad av vindkraft kan ersätta fossila bränslen och kärnkraft och bidrar därmed positivt till miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning och Säker strålmiljö. Genom att utbyggnaden sker på ett hållbart sätt minskar risken för negativ påverkan på möjligheten att nå miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Storslagen fjällmiljö, God bebyggd miljö, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Energimyndighetens instruktion anger att myndigheten ska verka för försörjningstrygghet och ett energisystem som är hållbart och kostnadseffektivt med en låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat. Myndigheten har bland annat i uppdrag att skapa förutsättningar för en väl planerad och resurseffektiv vindkraftsutbyggnad, höja kunskapen om vindkraftens egenskaper och möjligheter samt dess roll i samhällsutvecklingen och bidra till en ökad förståelse och dialog för att skapa möjligheter till ökad samexistens mellan vindkraft och andra samhällsintressen.

Naturvårdsverkets instruktion anger att myndigheten ska verka för en hållbar utbyggnad av vindkraft. Utöver detta ska myndigheten också bevaka allmänna miljö värdesintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för miljön. Naturvårdsverket ska också förvärva och förvalta värdefulla naturområden för statens räkning, ansvara för att ta fram underlag för beslut att inrätta nationalparker samt verka för att förutsättningarna för friluftslivet bevaras och utvecklas. Både uppdragen som rör vägledning och tillämpning av miljöbalken och arbetet med områdesskydd och friluftsliv kan ha stor betydelse för var och hur det är lämpligt att bygga ut vindkraft.

Energimyndighetens vision är ett hållbart energisystem och för att nå dit ska myndigheten bidra till att skapa förutsättningar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling. Naturvårdsverkets vision är "En bra livsmiljö för människan och allt annat levande, nu och för kommande generationer." För att nå dit krävs bland annat en omställning till ett hållbart energisystem. En utbyggnad av vindkraft kan bidra till att uppfylla flera miljö kvalitetsmål. Samtidigt måste hänsyn tas i frågor som rör lokalisering, utformning och påverkan på människors hälsa och miljön. En strategi som lägger grunden för en nationell samsyn kring var och hur en hållbar utbyggnad av

vindkraft kan genomföras ligger väl i linje med båda myndigheternas instruktioner och visioner.

5. Effektmål

Kortsiktiga mål:

Insatsen ska utmynna i en strategi som ger kunskap om effekterna på systemnivå av en omfattande vindkraftsutbyggnad och som kan utgöra vägledning till länsstyrelser och kommuner i översiktsplaneringen och inom tillståndsprocessen. Den ger vägledning och upplevs som ett användbart planeringsunderlag av berörda aktörer för en hållbar utbyggnad av vindkraft och som Energimyndigheten, Naturvårdsverket och andra samverkande myndigheter gemensamt står bakom. Strategin ska göra det möjligt att utifrån aktuell kunskap främja energiomställningen på ett sådant sätt att energiproduktion och miljöintresset kan samexistera.

Långsiktiga mål:

Samverkande myndigheter upplever att strategin är ett bra stöd som leder till en enklare, effektivare och mer samstämmig hantering av tex plan- och prövningsärenden och i andra remisser och ärenden som rör vindkraft.

Staten upplevs som en mer enad och entydig aktör gentemot bransch, intressenter, kommuner och prövningsmyndigheter.

5.1. Effekttuppföljning

Uppföljning av effekter/nytta	Beskrivning
Hur ska nyttan följas upp?	Enkät/intervju av bransch, intressenter och prövningsmyndigheter.
Vem ansvarar för uppföljning?	Naturvårdsverket och Energimyndigheten

6. Genomförande

6.1. Inledning

Insatsen ska utmynna i en strategi som ger kunskap om effekterna på systemnivå och som kan utgöra vägledning till kommunernas översiktsplanering och inom tillståndsprocessen. En huvudmetod i arbetet med att få fram en strategi är att utgå från frågeställningen var i landet det bör vara möjligt utifrån en rad olika intressen att placera vindkraften. När det gäller vindkraft till havs pågår redan en nationell planering, som kommer att användas som underlag även för denna strategi.

6.2. Arbetets upplägg

Strategiarbetet kommer att delas in i följande delaktiviteter:

1. Nulägesbild/Problembeskrivning
2. Metodik för att analysera och hantera målkonflikter
3. Analys med olika utbyggnadscenarier
4. Sammanvägd bedömning
5. Förslag till nationell strategi

6.2.1. Nulägesbild/Problembeskrivning

Beskrivningen ska ge en översiktlig bild av grundläggande förutsättningar för och problematiken kring en omfattande utbyggnad av vindkraft i Sverige. Den ska även ge svar på frågan varför en strategi för utbyggnad behövs och vad en sådan är tänkt att hantera. Den ska också ge läsaren förståelse för de olika miljömålen, hur prognosen ser ut för att nå dessa och hur måluppfyllelsen påverkas i såväl positiv som negativ riktning av behovet att ställa om energisystemet.

Arbetet med problembeskrivningen inleds med en bred hearing för att inhämta synpunkter från berörda aktörer.

Problembeskrivningen kommer bland annat att innehålla:

- Beskrivning av vindkraftsutbyggnaden fram till idag, prognos på kort sikt samt framtida behov kopplat till energiöverenskommelsen och andra viktiga förutsättningar, som exempelvis ekonomiska förutsättningar för vindkraft
- Beskrivning av relevanta miljömål, prognosen för att nå målen, målkonflikter som kan uppkomma, samt vindkraftens påverkan på möjligheterna att nå måluppfyllelse
- Beskrivning av tillståndsprocessen som den ser ut idag och hur viktiga delar av miljölagstiftningen sätter ramar för möjligheten att få tillstånd för ny vindkraft och analys av hur det påverkar denna strategi.
- En analys av statistik över beviljade och avslagna miljö tillstånd.
- Orsaker till och konsekvenser av att många tillstånd inte nyttjas idag, samt hur detta kan hanteras. Till detta hör även utmaningar som rör avsaknad av ledig elnätskapacitet i många delar av elnätet och långa ledtider för nya elnätsledningar.
- Vindkraftens roll i energisystemet och påverkan på målet om trygg energiförsörjning
- Översiktlig bild över befintliga markanvändningsintressen och deras markanspråk
- Beskrivning av dagens planeringssystem och vilka utmaningar det inrymmer (kommunernas ÖP, riksintresse vindbruk som planeringsverktyg etc.)
- Summering av vilka utmaningar som bedöms vara störst för att uppnå en hållbar utbyggnad, som bland annat baseras på den översiktliga bilden för olika intressens markanspråk som nämns ovan.

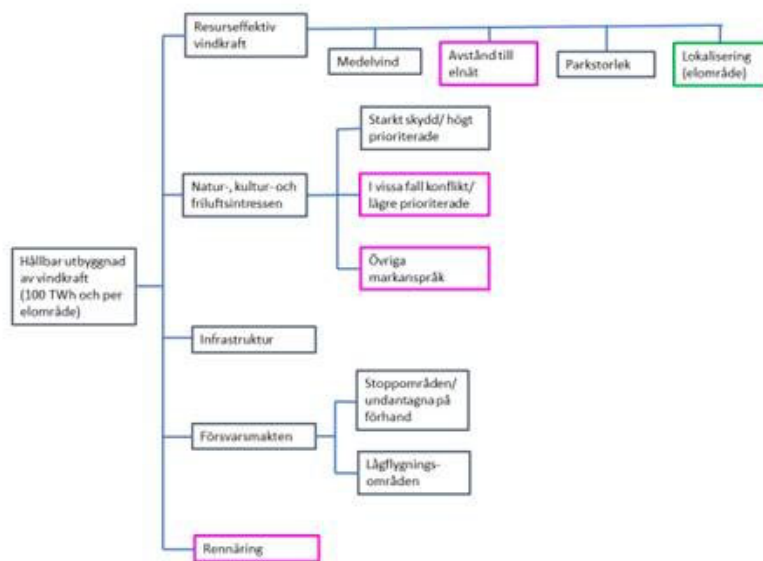
Beskrivningen kommer också att redovisa definition av hållbar vindkraftsutbyggnad och andra viktiga begrepp samt projektets avgränsningar.

I detta skede utreds även om en strategisk miljöbedömning bör genomföras av strategin och om samråd enligt Esbokonventionen behöver genomföras.

6.2.2. Metodik för att analysera och hantera målkonflikter

Syftet med denna del är att utveckla en metod för att genomföra analyser och hantera möjliga målkonflikter. I första hand kommer fokus ligga på konflikter mellan energiklimat-, natur- och friluftsinressen och frågor om människors intressen, men ambitionen är att strategin även ska hantera andra centrala konflikter. Detta kommer att ske bland annat genom dialoger på GD-nivå med Försvarmakten, Sametinget, Svenska Kraftnät och Energimarkansinspektionen.

Energimyndigheten samlar in och tar fram underlag för framtagande och analys av utbyggnadsscenarioer. Ur energi- och resurssynpunkt är den mest avgörande faktorn att vindkraften lokaliseras till platser med goda vindförhållanden. Det är också viktigt att produktionen blir spridd över landet av hänsyn till behovet av att bygga ett robust elsystem. Underlaget kommer även att ta hänsyn till förutsättningarna för ett effektivt nyttjande av elnätet, i den mån uppgifter finns tillgängliga. En annan viktig fråga är att förutsättningarna för att bygga höga verk ser olika ut i olika delar av landet. Inspel från relevanta aktörer samlas in via hearing och möten. Utifrån inspelen tar Energimyndigheten fram underlag, sammanställer vilka kriterier som bör ingå, och hur de kan variera över landet. För att tydliggöra problemställningarna och klargöra relationen mellan olika kriterier i analysmodellen bestäms undermodeller. Exempelvis innehåller undermodellen ”resurseffektiv vindkraft” kriterier såsom vindläge, parkstorlek, osv. Varje undermodell bidrar till det övergripande målet. Undermodellerna ger ett beslutsträd.

Figur 1 Varje undermodell ska beskriva avgränsningar och de prioriteringar som är klara på förhand osv.

Analysen görs därefter för att synliggöra hur de valda kriterierna påverkar tillgänglig yta i respektive elområde. Underlagen innefattar grundscenarierna som belyser dagsläget vad gäller intressekonflikter och känslighetsanalyser med avseende på kriterier tillhörande vindresursen, såsom till exempel vindläge och parkstorlek, och kommer att resultera i ytor och därmed uppskattad produktion i respektive elområde. Grundscenarierna ligger till grund för kommande utbyggnadsscenarioer.

Utformning av scenarier och avgränsningar

I denna delaktivitet sker en stegvis utformning av scenarier och avgränsningar genom löpande ställningstagande. Varje steg ska motiveras för att arbetsgången ska kunna följas och därmed ge en förståelse för val av scenarier. Detta görs genom att besvara ett antal frågeställningar:

- Hur påverkar valt scenario framtidens elsystem, med avseende på behov av produktion i olika delar av landet? Resultatet motiverar vilka faktorer som behöver utredas närmre i respektive elområde.
- Hur påverkar valt scenario möjligheten att åstadkomma en resurseffektiv vindkraft, det vill säga hur många verk behövs totalt i Sverige för att nå vald önskad produktionsmängd?
- Hur påverkas möjligheterna att tillgodose naturvårdens och friluftslivets intressen och människors behov av en god livsmiljö av valt scenario?
- Hur påverkar valt scenario andra berörda intressen som lyfts in i strategin via GD-dialoger och/eller annan form av samverkan?

Avvägningen mellan olika intressen vid utformningen av scenarierna görs av arbetsgruppen i en iterativ process.

Avgränsningar innefattar beslut om relevanta indata, kvaliteten på indata och på resultaten. Skikt som är viktiga ur nationell synvinkel tas med, med begränsningen att analyserna inte får bli för detaljerade eller för tidskrävande. De markanspråk som inte finns digitaliserade med höjder tas inte med men ingår i osäkerhetsfaktorerna. Lokala perspektiv tas inte med här. Avgränsningarna kan behöva omvärderas och vid behov läggs ytterligare parametrar in för att utreda scenarierna närmare.

Tematiska underlag – naturvärden, friluftsliv och människors livsmiljö

- Naturvårdsverket sammanställer under denna delaktivitet befintliga eller tar vid behov fram nya tematiska underlag om vindkraftens påverkan på friluftsliv, däggdjur, fåglar, fladdermöss, naturtyper etc, samt sätter denna kunskap i relation till gällande praxis och aktuellt regelverk i Sverige och EU. Här identifieras även vilka arter som påverkas mest- och var i landet det kan uppstå problem i förhållanden till vindkraft. En annan viktig del är att utreda hur planeringsunderlagen som tas fram i denna strategi kan utgöra ett stöd även för tillståndsprovningen av ny vindkraft.

Dessa underlag kommer sedan att påverka val av scenarier och användas i utvärdering och analys av de olika scenarierna.

Analys av prioriterade åtgärder för att möjliggöra en hållbar vindkraftutbyggnad

Parallellt med att scenarioarbetet pågår kommer även en analys göras av vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra en hållbar vindkraft. Den kommer bestå av två delar,

dels en analys av de juridiska förutsättningar och dels en analys av andra åtgärder som behövs för att möjliggöra för en hållbar vindkraftsutbyggnad.

Inom analysen av de juridiska förutsättningarna kommer följande frågor att studeras:

- en djupare analys av rättspraxis utifrån tillståndsstatisik, tex med avseende på enhetlig bedömning, förutsägbarhet, flexibilitet i tillstånd, tidsaspekten m.m
- om det finns behov av förändringar i tillståndsprocessen och vilka som är möjliga, bland annat baserat på praxis.

Övriga frågor som kommer att beröras är t.ex.:

- ekologisk kompensation
- behov av tydligare betoning i miljöbalken på klimatnytta och samhällsnytta
- identifiera och studera andra åtgärder som kan vara aktuella i den slutliga strategin, till exempel förutsättningar och möjliga åtgärder för att öka lokal ekonomisk utveckling i samband med vindkraftsutbyggnad.
- Förslag på förnyat stöd till kommunala översiktsplaner och stöd till länsstyrelsernas arbete med dessa, etc.

I studien kommer eventuella resultatet av Nätkoncessionsutredningen att beaktas.

6.2.3. Genomförande av geografisk analys med olika scenarier för att nå utbyggnadsmål

I detta steg genomförs en geografisk analys av de möjliga utbyggnadsscenarier som valts i föregående steg, som alla motsvarar samma omfattning av vindkraftsutbyggnaden. De ska vara realistiska och spegla olika vägval som myndigheterna kan arbeta utifrån för att nå miljö- och energimålen. För att ge underlag för analysen kan också mer renodlade jämförelsealternativ tas fram utifrån olika grader av hänsyn till natur, friluft- och kulturmiljöintressen respektive vindresursen. I scenarierna beaktas även att givna tillstånd tas i anspråk.

Analyserna ska ge en översiktlig bild över hur den valda mängden vindkraftsproduktion teoretiskt sett kan fördelas geografiskt i de olika elområdena. Resultatet av analyserna ska användas som diskussionsunderlag med fokus på fördelning av produktion i respektive elområde och i förlängningen även per län. Analyserna, som endast utgår från markanspråk, kompletteras med föreslagna energiområden i förslaget till havsplaner för att få total produktion per elområde såväl på land som till havs. Förutsättningarna för produktion på land och till havs ser olika ut, såväl när det gäller storlek på turbiner som kostnadsbild, vilket måste beaktas i dessa analyser. Utifrån resultaten diskuteras hur förutsättningarna och behoven skiljer sig åt i de olika elområdena. Varje jämförelsealternativ utvärderas vad gäller hur resurseffektiv vindkraftsutbyggnaden blir, hur påverkan på elsystemet blir och hur möjligheten att tillgodose andra intressen vid valt scenario.

Eftersom behoven, markanspråken och förutsättningarna varierar i elområdena utvärderas de var för sig. Vilka faktorer som behöver undersökas närmare i varje elområde för att nå ett realistiskt scenario bestäms i arbetsgruppen.

6.2.4. Samlad bedömning av utbyggnadsscenarioer och behov av åtgärder för att nå en hållbar vindkraftsutbyggnad

I denna fas kommer scenarierna ovan att utvärderas, både utifrån energi- och miljöperspektiv, konfliktnivå m.m. Scenarierna kan komma att förändras om de under analysens gång visar sig vara omöjliga att genomföra, eller helt olämpliga utifrån något intresse. Även valda parametrar som ingår i scenarierna kan behöva omvärderas och vid behov läggs ytterligare parametrar in för att göra scenarierna mer noggranna.

Efter utvärderingen av scenarierna väljer projektet framkomliga vägar för utbyggnaden. De framkomliga utbyggnadsvägarna kommer att redovisas som förslag på ungefärliga planeringsmål i olika regioner. Dessa kan sedan tas omhand av länsstyrelserna i dialog med respektive läns kommuner.

I den samlade bedömning ingår även att beskriva ett upplägg och föreslå de åtgärder som behövs för att kunna implementera de regionala planeringsmålen för planmässig beredskap för vindkraft.

6.2.5. Förslag till nationell strategi för en hållbar utbyggnad av vindkraft

I den sista delaktiviteten sammanställs den nationella strategin för hållbar vindkraftsutbyggnad. Den kommer att omfatta följande delar:

- Regionala planeringsmål för en hållbar vindkraftsutbyggnad
- Andra slutsatser och ställningstaganden
- Förslag på prioriterade åtgärder för att kunna realisera strategin
- Identifierade behov av att se över eller ändra olika styrmedel och regelverk
- Plan för kommande arbete för att tillgodose identifierade behov av:
 - o Sektorsövergripande samarbeten med centrala aktörer (myndigheter)
 - o Ytterligare förankring och dialog med andra berörda parter, t.ex. kommuner, bransch, intresseorganisationer m.fl.
 - o Ytterligare vägledning och kunskapsunderlag

7. Tidplan och aktiviteter

Uppdragsplanen fastställdes under oktober 2018 och därefter reviderats. Dialog och andra kommunikationsinsatser kommer att ske löpande under arbetets genomförande och preciseras närmare i en kommunikationsplan.

maj-okt 2018	Planering av uppdraget, samt genomförda workshops mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket, samt en workshop med övriga samverkande myndigheter. Under denna period har även kontakter upprättats med Norges vass- och energidirektorat samt Miljödirektorat som genomför ett liknande arbete.
okt 2018.	Styrgruppsmöte – fastställd uppdragsplan
jan 2019	Styrgruppsmöte – reviderad uppdragsplan. Mötesplan för styrgrupp, arbetsgrupp och samverkansgrupp förankrad och klar.
mars 2019	Problembeskrivning framtagen och presenterad för styrgruppen
feb 2019	Kommunikationsplan framtagen
jan-aug 2019	Hantering av målkonflikter och genomförande av analys
sep-dec 2019	Utvärdering av scenarierna och sammanvägd bedömning
jan.-feb 2020	Sammanställning av nationell strategi
Feb 2020	Fastställd strategi

8. Kommunikation och delaktighet

För att strategin ska spela en betydande roll vid den framtida planeringen och prövningen av vindkraft är kommunikation och delaktighet en väldigt viktig del av detta uppdrag. Hur detta ska hanteras och de olika aktiviteter som ska ingå bestäms närmare i en kommunikationsplan, som antas av styrgruppen under uppdragets uppstartsfas. Bland annat kommer kommunikationsplanen att omfatta:

- Dialog med vindkraftsbranschen och andra organisationer för att inhämta synpunkter och inspel till strategiarbetet.
- GD-ledda dialoger med nyckelaktörer. I dagsläget är fyra dialoger planerade under våren 2019.
- GD-ledda runda bordssamtal med nyckelaktörer för att förankra och inhämta synpunkter på strategins inriktning och förslag till åtgärder under hösten 2019
- Möten kommer också att hållas med samverkande myndigheter för att förankra och inhämta synpunkter under framtagandet och presentera strategin när den är framtagen och godkänd.
- Upprättande av en gemensam och/eller likadana webbinformation för strategiarbetet .

8.1. Intressenter

Intressent	Förväntningar och behov
Miljömålsrådet	Strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad
Samverkansmyndigheter: Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelsen och Boverket	Möjlighet att bidra till en strategi som även tar hänsyn till och samspelar med myndighetens ansvarsområde
Länsstyrelsen, kommuner och miljödomstolar	Vägledning kring planering och prövning av vindkraft i relation till målen för en ekologiskt hållbar utveckling.
Vindkraftföretag och branschorganisationer	Ökad förutsägbarhet och stöd inför planering och projektansökan.
Övriga berörda centrala myndigheter och statliga aktörer; Försvaret, Sametinget, Svenska kraftnät m.fl.	Samexistens mellan olika intressen
Intresseorganisationer	Hänsyn till olika intressen vid analys och avvägningar i strategin

9. Riskhantering

Risk	Hantering
För lite personella resurser hos berörda enheter	Säkerställa att tid avsätts hos berörda enheter och personer. Ev. behov av omprioritering och konsultinsatser
Höga förväntningar från många aktörer på att kunna delta i arbetet, som kan leda till stora arbetsbelastning för arbetsgruppen.	Tydliggöra rimlig nivå på deltagande i arbetet för aktörerna. Ha beredskap för att sätta in mer resurser i arbetsgruppen, inte minst avseende kommunikation
Om inte de höga förväntningarna på strategin infrias finns risk för att strategin inte får genomslag och att myndigheternas trovärdighet försämras.	Ha hög transparens i arbetsprocessen, lägga mycket tid och resurser på kommunikation med berörda aktörer
Samsyn kring strategins inriktning kan inte nås	Lyfta frågan till GD-nivå för omprövning

10. Organisation och budget

Arbetet kommer att ledas gemensamt av generaldirektörerna för Naturvårdsverket respektive Energimyndigheten. På denna nivå kommer även dialog med andra berörda myndighetschefer samt intressenter att föras. En gemensam styrgrupp är knuten till uppdraget. Ordförande för styrgruppen är Christian Haglund, enhetschef Naturvårdsverket. Styrgruppen tar beslut om uppdragets genomförandeplan och budget. För genomförandet svarar en gemensam arbetsgrupp. Arbetsgruppen rapporterar till styrgruppen. Följande personer kommer att vara involverade i arbetet:

Initiativ och beställning

Björn Risinger	Generaldirektör	Naturvårdsverket
Robert André	Generaldirektör	Energimyndigheten

Styrgrupp

Christian Haglund	Enhetschef	Naturvårdsverket
Evalinda Sederholm	Enhetschef	Naturvårdsverket
Lars Andersson	Enhetschef	Energimyndigheten
Anders Wallinder	Enhetschef	Energimyndigheten

Uppdragsledare

Maria Stenkvis	Handläggare	Energimyndigheten
Lena Odeberg	Handläggare	Naturvårdsverket

Arbetsgrupp

Linda Kaneryd	Handläggare	Energimyndigheten
Kristina Eriksson	Handläggare	Energimyndigheten
David Newell	Handläggare	Energimyndigheten
Linus Linde	Handläggare	Energimyndigheten
Henri Engström	Handläggare	Naturvårdsverket
Julia Taylor	Handläggare	Naturvårdsverket
Lisa Forsberg	Handläggare	Naturvårdsverket
Gabriella Modin	Handläggare	Naturvårdsverket
Katarina Jacobson	Handläggare	Naturvårdsverket

Budget

Kostnaderna för projektet är framför allt i form av personresurser vilket allokeras av respektive myndighet. Övriga kostnader för projektet hanteras av Energimyndigheten respektive Naturvårdsverket. Kostnaderna kommer att omfatta bl.a. GIS-stöd, expertstöd för analysmetod, möteskostnader samt formgivning av rapport.

11. Leverans och överlämning

Berörda enheter inom Naturvårdsverket (Naturhänsynsenheten, Klimatstyrmedelsenheten och Samhällsplaneringsenheten) och inom Energimyndigheten (Enheten för förnybar energi och samhälle, Enheten för utsläppshandel och drivmedel och Enheten för policy och statistik) ansvarar för genomförandet av strategin inom ramen för sina ansvarsområden. Arbetsgruppen och sekretariatet tar på styrgruppens uppdrag fram ett förslag till strategi. Myndigheternas generaldirektörer beslutar om strategin efter avstämning inom gruppen av samverkansmyndigheter (Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet och Folkhälsomyndigheten och länsstyrelsen). Strategin förvaltas av de båda myndigheterna gemensamt. Inom Naturvårdsverket är Samhällsplaneringsenheten kontaktpunkt och förvaltare och inom Energimyndigheten har Enheten för förnybar energi och samhälle motsvarande funktion.